

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Hlavnice, okres Opava

Hlavnice č. 109, PSČ 747 52

Identifikátor školy: 600143155

Zřizovatel: Obec Hlavnice, Obecní úřad Hlavnice, PSČ 747 52

Školský úřad Opava, Březinova 6, PSČ 746 01

Termín konání orientační inspekce: 18. - 19. prosinec 2000

Čj.	141 01/01-11139
Signatura	on5bu115

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 schváleného MŠMT ČR s platností od 1. září 1996, v němž jsou zapracovány úpravy a doplňky schválené pod čj. 25 018/98-22 s platností od 1. září 1998.

Základní škola zajišťuje výuku žáků vždy ve dvou ročnících s postupem od 1. do 4. ročníku, po jehož absolvování žáci odcházejí do Základní školy Mladecko. V současné době je to 1. a 2. ročník, které navštěvuje celkem 35 žáků. V této oblasti škola spolupracuje se sousední obcí Litultovice, která na své základní škole zajišťuje výuku ve zbývajících dvou ročnících.

V průběhu orientační inspekce byla sledována výuka předmětů český jazyk a matematika.

Kvalita výuky sledovaných předmětů byla hodnocena z hlediska plánování, podmínek, organizace, forem a metod výuky, motivace, hodnocení, interakce a komunikace.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Podmínky výuky

Výuka sledovaných předmětů probíhala v kmenových třídách vybavených standardním školním nábytkem. Učebny působí velmi pěkným estetickým dojmem. K jejich výzdobě je využíváno vlastních prací žáků a tabelárních pomůcek zaměřených k probíranému učivu. Vybavení školy učebními pomůckami je na velmi dobré úrovni. Většina pomůcek je strašich, postupně pobíhá jejich obnova a modernizace, která je však limitována přidělovanými finančními prostředky. Řadu jednoduchých pomůcek si vyučující zhotovují sami. Didaktické techniky má škola dostatečné množství, ve sledovaných hodinách však nebyla využívána.

Používané učebnice jsou v souladu se seznamem platných učebnic vydaným MŠMT ČR pro školní rok 2000/01.

Na škole vyučují dvě učitelky, které splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené vyhláškou MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a předpokladech kvalifikace výchovných poradců.

Celkově jsou materiální a personální podmínky výuky hodnoceny jako velmi dobré.

Český jazyk

Týdenní časová dotace předmětu český jazyk odpovídá v obou ročnících deklarovanému učebnímu plánu, časová dotace specifických složek je vyučujícími vhodně volena dle potřeby. V souladu s učebními osnovami je učivo jednotlivých ročníků rozčleněno do časově tematických plánů. V nich jsou vždy uvedeny probírané jevy i prostředky k dosažení stanovených cílů, učivo je rozvrženo do jednotlivých měsíců školního roku. Provedené úpravy zajišťují návaznost výuky předmětu mezi jednotlivými ročníky. Při bezprostřední přípravě na jednotlivé vyučovací hodiny vycházejí vyučující z uvedených tematických plánů, stanovené výukové cíle odpovídají standardu vzdělávání i aktuálnímu složení tříd. Poznatky a dovednosti z výuky uplatňují žáci především v recitačních soutěžích a veřejných vystoupeních v rámci obce. Učující mají dostatečný přehled o žácích se specifickými poruchami učení; práce s těmito žáky je příkladná.

Struktura hospitovaných hodin sledovaného předmětu vždy odpovídala výukovým cílům i věku žáků. Učující jsou pedagogicky tvořivé, jejich organizační pokyny jsou jasné, srozumitelné

a přiměřené věku a možnostem žáků. Vždy na počátku hodiny vyučující jasně vytyčily výukový cíl a v průběhu výuky sledovaly, čeho mají žáci dosáhnout. Velmi pestré formy a metody práce vycházely především z obsahu probíraného učiva s přihlédnutím k aktuálnímu složení třídy (diferencovaná práce vzhledem k úrovni vědomostí a dovedností jednotlivých žáků, skupinové vyučování, samostatná i skupinová práce s učebnicí, střídání ústních a písemných cvičení), uplatňovány byly převážně kombinované hodiny. Vyučující zohledňovaly individuální potřeby a schopnosti žáků - věnovaly pozornost žákům se specifickými poruchami učení, prospěchově slabším žákům i žákům talentovaným, pro které měly připraveny náročnější úkoly.

V hospitovaných hodinách uplatňovaly učitelky mezipředmětové vztahy a využívaly životních zkušeností žáků. Žáci byli vedeni k logickému myšlení, k jasnému a srozumitelnému vyjadřování, měli prostor pro uplatňování vlastních myšlenek. Ze strany vyučujících bylo důsledně dbáno na upevňování hygienických zásad při psaní a čtení, žákům bylo vždy umožněno pracovat vlastním tempem. Relaxační techniky zařazované do průběhu všech hospitovaných hodin byly účelně voleny - sloužily jak k odstranění únavy žáků, tak i jako mnemotechnické pomůcky pro snadnější zapamatování učiva.

Vstupní i průběžná motivace spočívala především ve využívání herních a soutěživých prvků a v pozitivním převážně verbálním hodnocení dílčí žákovské práce vyučujícími. Výsledky učení vyhodnocovaly vyučující průběžně v hodinách i souhrnně na konci hodin. Zcela běžně byli žáci zapojováni do hodnocení vlastní práce i práce svých spolužáků, což svědčí o skutečnosti, že jsou důsledně vedeni k sebekontrolě, sebehodnocení a zodpovědnosti. Při kontrole žákovské dokumentace bylo zjištěno, že grafické práce žáků, které mají vynikající úroveň, jsou vyučujícími důsledně kontrolovány, opravovány a hodnoceny.

Spolupráce a komunikace mezi žáky i mezi žáky a vyučujícími je na vynikající úrovni. Komunikace je založena na vzájemné důvěře, vyučující dbají na rozvoj žákovských komunikativních dovedností. Verbální i neverbální komunikace vyučujících byla vždy na velmi dobré profesionální úrovni.

Hospitované hodiny českého jazyka probíhaly v aktivní pracovní atmosféře, předmět je žáky evidentně oblíben.

Celkově je kvalita výuky českého jazyka hodnocena jako vynikající.

Matematika

Týdenní hodinová dotace matematiky ve všech třídách souhlasila s učebním plánem zvoleného vzdělávacího programu. Kontrolou zápisů v třídních knihách, časově tematických plánů vyučujících a přímým pozorováním ve vyučovacích hodinách byl zjištěn soulad s učebními osnovami. Získávané znalosti a dovednosti odpovídaly standardu vzdělávání, nedocházelo k obsahové duplicitě. Před hospitovanými hodinami dokázaly vyučující vždy formulovat konkrétní cíl vyučovací jednotky.

Téma hodin bylo voleno tak, že byla dodržena návaznost matematického vzdělávání s přihlédnutím k dosavadním znalostem a dovednostem žáků. Matematické pojmy a vztahy byly vytvářeny systematicky s využitím cyklického probírání učiva. Ve vyučovacích hodinách bylo dbáno na logickou výstavbu nových znalostí. Učivo bylo aplikováno věcně správně. Ojedinele se vyskytly nepřesnosti v matematické terminologii. Vyučující využívaly mezipředmětových vztahů a aplikace matematických znalostí do denního života.

Navštívené vyučovací hodiny měly velmi dobrou úroveň. Použité vyučovací metody umožnily žákům pracovat individuálním tempem, efektivně využívat vyučovací čas a umožnily jejich úspěšné uplatnění v hodině. Prolínala se přímá práce vyučujících se žáky s jejich samostatnou prací, na kterou měli žáci vždy dostatek času. Ojedinele byla zařazována i práce ve skupinách

při níž se žáci učili základům vzájemné spolupráce. Po samostatné činnosti vždy následovala kontrola správnosti řešení a následná práce s chybou. V navštívených hodinách byla chyba v řešení úkolu brána jako samozřejmá součást nového poznání, což mělo velmi dobrý vliv na další aktivní činnost žáků. Při samostatné práci měly vyučující připravené další úkoly pro žáky, kteří pracovali rychleji. Promyšlené využívání pracovních sešitů, souborů karet a folií s příkladovým materiálem, početních úkolů připravených na tabuli, počítadel atd. přispívalo k efektivnímu využívání vyučovacího času.

Ve vyučování bylo využíváno vhodně vstupní i průběžné převážně vnější motivace s důrazem na individuální životní zkušenosti žáků, což se odráželo v patřičné pozornosti a aktivitě žáků. Zkoušení a opakování bylo systematické, mělo jasnou návaznost na probírané učivo, dávalo zpětnou vazbu vyučujícím i žákům. Otázky při zkoušení byly srozumitelně formulovány. Hodnocení bylo zdůvodněné, s důrazem na motivační funkci a respektovalo individuální dispozice žáků.

U žáků se projevovala přirozená soutěživost a zájem o práci. Žáci si upevňovali základní matematické představy a spoje, dokázali učivo aplikovat do slovních úloh. Byla zde i výrazná zaměřenost na slabší a integrované žáky. V průběhu vyučovacích hodin byly vhodným způsobem zařazovány relaxační chvílky ve formě soutěží, pohybových aktivit atd.

Úroveň grafických prací žáků je na velmi dobré úrovni. Práce jsou pravidelně kontrolovány a hodnoceny.

Vztah vyučujících k žákům byl vstřícný a kamarádský, byly vytvářeny příznivé podmínky důvěry a spolupráce. Žáci měli prostor pro komunikaci a vyjádření vlastních názorů, které využívali přiměřeně svému věku. V případě řešení nežádoucího chování žáků je využívána přirozená autorita vyučujících.

Celkově je kvalita výuka matematiky hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání ve sledovaných předmětech

Plánovací činnost vyučujících je promyšlená, je v souladu s osnovami zvoleného vzdělávacího programu a zpracovanými časově tematickými plány. Výuka probíhá ve velmi podnětném prostředí. Učební pomůcky jsou ve výuce promyšleně využívány. Zvolené formy a metody práce jsou velmi dobře voleny, podporují zájem žáků o výuku a spolu s využíváním průběžné motivace aktivizují žáky. Hodnocení má slovní i klasifikační charakter se zdůvodněním podstatných kladů a nedostatků. Komunikativní schopnosti žáků odpovídají jejich věku. Vyučující mají přirozenou autoritu a respektují osobnost žáka.

Ve vzdělávací činnosti sledovaných předmětů výrazně převažují pozitivní prvky a je hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

V dlouhodobé koncepci se škola orientuje na kvalitu základního vzdělání v rámci zvoleného vzdělávacího programu s možností uspokojování osobních potřeb a zájmů žáků nabídkou činností zájmových útvarů v rámci školy. Toto zaměření školy je prezentováno rodičovské veřejnosti, zřizovateli i starostům obcí, z nichž žáci dojíždějí. Koncepce odpovídá materiálním a personálním možnostem školy a sociodemografickým podmínkám.

Při plánování nového školního roku vychází ředitelka školy z uvedených koncepčních záměrů a z podrobné analýzy předešlého školního roku provedené na závěrečné pedagogické radě.

Písemně zpracovaný roční plán, který je strukturovaný, zahrnuje všechny oblasti výchovně vzdělávací činnosti a organizace školního roku. Dílčí úkoly v jednotlivých oblastech jsou jasně formulovány s konkrétním uvedením termínů a zodpovědností. Pro operativnější řízení jsou vypracovány měsíční plány, které vycházejí z úkolů celoročního plánu a jsou doplněny o aktuální úkoly. Pracovníci školy se podílejí na plánovací činnosti svými náměty a připomínkami, které vycházejí z osobní angažovanosti v pořádání jednotlivých akcí.

Kvalitně zpracované časově tematické plány vyučujících jsou v souladu osnovami výše uvedeného vzdělávacího programu. Odpovídají potřebám a zájmům žáků, využívají znalostí regionálních podmínek. Pro žáky se specifickými poruchami učení a chování vede škola předepsanou dokumentaci.

Škola reaguje na osobní zájmy žáků a požadavky rodičů vytvářením podmínek pro činnost zájmových útvarů (výtvarný kroužek, zdravotní tělesná výchova) a nepovinných předmětů (pohybové hry, sborový zpěv, náboženství). Žáci mají rovněž možnost navštěvovat dramatický kroužek, který je organizován místní mateřskou školou.

Organizace školy vychází z vlastního organizačního řádu. V něm jsou zakotvena pravidla fungování z hlediska norem, popisu činností a instrukcí. Jsou deklarovány pravomoci a zodpovědnost pracovníků za určené oblasti. Běžný provoz se řídí řádem školy, který je zpracován v souladu s § 15 vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole, respektuje Pokyn MŠMT ČR k prevenci zneužívání návykových látek na školách a školských zařízeních čj. 16227/96-22 a Pokyn náměstka ministra školství k působení škol a školských zařízení proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance čj. 14423/99-22. Jsou zde zapracovaná práva žáků vycházející z dokumentu Úmluva o právech dítěte. Škola realizuje od roku 1998 projekt Radostný život bez drog v rámci primární protidrogové prevence.

Vzhledem k velikosti školy je zřízena jako poradní orgán pedagogická rada, která se schází šestkrát ročně. Termíny konání se stanoveným programem jsou zahrnuty v celoročním plánu práce. Zápisy z těchto porad jsou podrobné, v usnesení však nejsou jasně formulované závěry se stanovením termínů a osobní zodpovědností jednotlivých pracovníků k uloženým úkolům. Vzhledem k počtu pracovníků převažuje operativní řízení, provozní porady jsou konány dle potřeby, zejména před pořádáním větších akcí. Tok informací je průběžný a ucelený. Roční i měsíční plány jsou vyvěšeny na informačních tabulích přístupných všem pracovníkům. Zde jsou také k dispozici podstatné informace školského úřadu a orgánů státní správy a samosprávy.

Metodické sdružení, rada školy a rodičovské sdružení nejsou na škole ustanoveny. Při škole pouze pracuje neformální Klub rodičů, který se velmi aktivně zapojuje do akcí pořádaných školou.

Komplexnější informace pro rodiče jsou podávány na třídních schůzkách, které se konají čtyřikrát ročně. Rodičům jsou umožněny i individuální návštěvy školy. Připomínky a náměty zákonných zástupců žáků jsou akceptovány a využívány pro další práci školy.

Prezentace školy na veřejnosti je velmi dobrá. Je zajišťována konáním velkého množství akcí v průběhu školního roku (Mikulášská nadílka, vánoční besídka, maškarní bál, akademie, Den dětí, výlety žáků s rodiči do okolí, velikonoční výstava, divadelní představení atd.). Velmi dobrá je také spolupráce s místní mateřskou školou, základní a mateřskou školou v Litultovicích, školským úřadem, pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem vzdělávání pedagogů v Opavě, subjekty v místě školy i v obcích, odkud žáci dojíždí.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/00 je zpracovaná v souladu s § 17e odst. 2 a 3 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Zpráva může být přímým zdrojem sebehodnocení, neboť obsahuje analýzu kladů

i nedostatků. Jsou zde i uvedeny základní záměry pro příští školní rok.

Veškerá osobní data o pracovnících školy a žácích jsou zajištěna proti zneužití.

Vzhledem k velikosti školy spočívá vedení pracovníků v každodenním přímém kontaktu s nimi a v oboustranné informovanosti. Průběžně jsou konzultovány dílčí úkoly z pedagogické i provozní oblasti. Písemnou formou jsou stanoveny požadavky na přidělování osobních příplatků a odměn pracovníků. Kritéria jsou veřejně známá a všem přístupná. Pravidelně je prováděno osobní jednání s každým pracovníkem, kde je vyhodnocováno jeho zapojení do činností školy a plnění stanovených úkolů. Do osobních příplatků směřuje většina nenárokových finančních prostředků. Odměny jsou přiznávány za mimořádné akce.

K dalšímu vzdělávání pracovníků jsou využívány metodické akce pořádané Střediskem vzdělávání pedagogů v Opavě. Ze strany vyučujících je o toto vzdělávání zájem.

Kontrolní činnost, jejíž plán je součástí celoročního plánu, zahrnuje celou oblast provozu školy. Kontrolou předložené dokumentace bylo zjištěno průběžné plnění této činnosti. Ředitelka školy má vypracovaný systém hodnocení činnosti v daném školním roce (přímé - operativní, plnění měsíčních úkolů, čtvrtletní hodnocení na pedagogických radách a celkové v závěru školního roku). Výsledky kontrolní činnosti jsou s pracovníky projednávány a na základě těchto hodnocení jsou přijímána opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Na základě těchto zjištění jsou stanoveny závěry, z nichž vyplývají úkoly pro další období.

Kontrola výchovně-vzdělávací práce školy spočívá především v pravidelné kontrole pedagogické dokumentace, průběžné kontrole dodržování učebních osnov v jednotlivých předmětech a hospitační činnosti. Z hospitační činnosti jsou pořizovány kvalitní zápisy, ve kterých jsou uváděny klady, nedostatky a doporučení pro další práci.

K závěrům z kontrol orgánů státní správy a samosprávy jsou přijímána opatření k odstranění zjištěných nedostatků a doporučení. V této oblasti škola úzce spolupracuje se zřizovatelem a školským úřadem.

Hodnocení kvality řízení

Plánování postihuje celou šíři činnosti školy a organizace školního roku. Vychází z konkrétních podmínek a možností. Je využíváno námětů a připomínek pracovníků i rodičovské veřejnosti. Celkově vytváří ucelený systém a je hodnoceno jako velmi dobré.

Organizování vychází ze zpracovaného organizačního řádu s jasně stanovenými kompetencemi jednotlivých pracovníků. Tok informací je obousměrný, plynulý a ucelený. Informovanost rodičů a veřejnosti je pravidelná. Celkově je oblast organizování hodnocena jako velmi dobrá.

Vedení pracovníků je hodnoceno jak velmi dobré. Je vytvořen systém morálního a hmotného stimuluování pracovníků. Jasně stanovená pravidla odměňování s využitím iniciativy zaměstnanců jsou předpokladem úspěšného plnění úkolů.

Kontrolní činnost je promyšlená a účinná a je rovněž hodnocena jako velmi dobrá. Jsou přijímána operativní opatření k odstraňování zjištěných nedostatků, která jsou projednávána se zodpovědnými pracovníky.

Celkově je kvalita řízení hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace školy dle § 38a odst. 1 písm. a) až k) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 473/00/Z-1-10-0 s účinností od 1. 9. 2000,
- zřizovací listina ze dne 12. 12. 1995,
- zahajovací výkaz školy,
- výroční zpráva za školní rok 1999/00 a zpráva o hospodaření za rok 1999,
- organizační řád školy a plán práce na školní rok 2000/01,
- učební plány tříd pro daný vzdělávací cyklus,
- časově tematické plány hospitovaných předmětů,
- záznamy vedení školy z hospitací,
- podklady o zjištěných skutečnostech a hospitační záznamy inspektorů,
- grafické práce žáků.

ZÁVĚR

Kvalita vzdělávání a řízení školy vychází z velmi dobrých personálních a materiálních podmínek. Oblast plánování a přípravy výuky českého jazyka a matematiky je promyšlená, je v souladu s osnovami realizovaného vzdělávacího programu. Zvolené metody a formy práce jsou velmi dobře voleny a odpovídají aktuálnímu složení tříd. Účinná motivace, způsob hodnocení a respektování osobnosti žáků přispívají k jejich aktivnímu zapojení do vyučovacího procesu. V oblasti řízení odpovídá plánovací činnost potřebám školy. Průběžně prováděná kontrolní činnost a velmi dobré motivování pracovníků vycházející z jejich osobních zájmů a potřeb jsou využívány při organizování chodu školy.

Celkově je kvalita vzdělávání sledovaných předmětů a řízení hodnocena jako velmi dobrá.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou školou efektivně využívány z hlediska účelu jejich poskytnutí a plnění zvoleného vzdělávacího programu. V rámci inspekční činnosti nebylo zjištěno jejich zneužívání.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Ivan Tuček	Mgr. Ivan Tuček v.r.
Členové týmu	Mgr. Olga Grossmannová	Mgr. Olga Grossmannová v.r.

V Bruntále dne 5. ledna 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 9. ledna 2001

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Jitka Broschová	Mgr. Jitka Broschová v.r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Okresní úřad, referát školství	24. ledna 2001	141 28/01-11139
Zřizovatel	24. ledna 2001	141 29/01-11139

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly vzneseny